

**Улада спальвае
масты на Запад**

-с.23

**19 снежня на 100%
выйграла Расія**

-с.47

**Валютны
агляд на Рух.by**

-с.8

**Конкурс
"Страху няма!"
працягваецца**

-с.8

"Народная праграма" для лепшай Беларусі

**Дадзены старт новаму
этапу кампаніі "Народная
праграма", ініцыяванай
Рухам "За Свабоду". Ён
будзе ўяўляць з сябе
не толькі экспертнае,
але і самае шырокае
грамадскае абмеркаванне
надзённых праблемаў
краіны ў самых розных
галінах.**

Мэта кампаніі – знаходжанне аптымальных рашэнняў для неабходных пераўтварэнняў, якія ўвойдуць у альтэрнатыўную пазітыўную канцэпцыю развіцця Беларусі.

Кожны раунд дыскусій будзе пачынацца са своеасаблівай "затраўкі" – агучвання тэзаў і контр-тэзаў пазіцый па той альбо іншай праблеме (тэме) ў палітыцы, эканоміцы, сацыяльным забеспячэнні, маральнай плоскасці ці ў побытавым жыцці. Абмеркаванне будзе ладзіцца як ў форме круглых сталоў, грамадскіх слуханняў, тэматычных канферэнцый, так і праз СМІ, на інтэрнет-форумах.

У прыватнасці, створаны адмысловы сайт кампаніі "Народная праграма" pragrama.by, які стане вольнай дыскусійнай пляцоўкай. Мадэраванне каментароў будзе датычыць толькі хамства і абразаў.

Да дыскусіі будуць далучацца іншыя эксперты і прафесіяналы ў тэматычных галінах. І любы зацікаўлены наведвальнік сайту будзе мець магчымасць выкласці свае меркаванні датычна абвешчанай тэмы і прапанаваў экспертаў. Эксперт-вядучы па заяўленай тэме будзе ўдзельнічаць ў па-

леміцы і адстойванні сваіх тэзаў. Наведвальнікі сайту і запрошаныя эксперты змогуць весці рэйтынг прапанаваў і іх аўтараў. Пасля абмеркавання экспертная група падагульніць вынікі дыскусіі ў выглядзе праграмных прапанаваў будучых пераўтварэнняў і рэформаў.

Спіс тэмаў, што будуць запрапанаваны да абмеркавання, разнастайны: ад будаўніцтва АЭС, стварэння паліцыі, пераходу на прапарцыйную выбарчую сістэму, уступлення ў Еўразвяз да павелічэння пенсійнага ўзросту, легалізацыі прастытуцыі, падвышэння мытаў на ўвоз аўтамабіляў, пераносу сталіцы.

Дарэчы, кожны можа не толькі пакідаць каментары па запрапанаваных тэмах, але і ўносіць да дыскусій свае.

"Тут ёсць і сацыялагічны аспект. Зварот да шырокага кола грамадзян, сярод якіх няма спецыялістаў, практыкаў, зацікаўленых асобаў з самых розных галін гаспадаркі, палітыкі, навукі, кіравання, сацыяльнай сферы, дазволіць максімальна дакладна даведацца, якія захады трэба зрабіць для таго, каб рэальна палепшыць жыццё людзей", – адзначае намеснік старшыні Руху "За Свабоду" Юрась Губарэвіч.

Шмат хто ўжо апеляваў да на-

родных масаў. Чым вылучаецца "Народная праграма"?

"Сапраўды, падобная форма працы з людзьмі выкарыстоўвалася ў нашай краіне. Адміністрацыя Лукашэнкі з уласнай ініцыятывы ці пры пасярэдніцтве іншых кампаній, збірала скаргі і прапановы ад грамадзян па ўдасканаленні працы органаў мясцовых уладаў. Але ў кампаніі "Народная праграма" прапановы збіраюць і аналізуюць незалежныя эксперты, а не адміністрацыя кіраўніка дзяржавы", – кажа Губарэвіч.

Зразумела, што пажаданы людзей могуць супярэчыць адно аднаму. На тое і патрэбнае эспертнае кола, каб "Народная праграма" не атрымалася страката-папулісцкай.

Натуральна, закладаецца і пэўны каштоўнасны фундамент, без якога бессэнсоўна выпрацоўваць бачанне будучыні Беларусі як еўрапейскай, незалежнай і дэмакратычнай дзяржавы.

Рух "За Свабоду" падкрэслівае, што кампанія "Народная праграма", якую падтрымала кааліцыя "Беларускі выбар", – ініцыятыва адкрытая. У перспектыве пункты "Народнай праграмы" могуць стаць фрагментамі праграмных дакументаў любой палітычнай ці грамадскай сілы ці, скажам, перадвыбарчай платформы як кандыдата на прэзідэнцтва, так і прэтэндэнтаў на дэпутацкія мандаты.

Давайце выпрацуем супольнае бачанне развіцця краіны, а потым пабудуем новую Беларусь разам!

Улада спальвае масты на Захад

“Рэжым крыўдуе і злуща амаль на ўвесь свет. Апрача такіх самых рэжымаў-парыяў. Беларусь ператварылася ўжо нават не ў асаджаную крэпасць, а ў асаджаную казарму з салдафонскімі манерамі”, – такім чынам лідар Руху “За Свабоду” пракаментавалі скандальныя заявы Аляксандра Лукашэнкі, зробленыя 26 красавіка.

Хамства

У прыватнасці, на пытанне, чаму ён не прысутнічаў ва Украіне на мерапрыемствах, прысвечаных 25-годдзю аварыі на ЧАЭС, Аляксандр Лукашэнка параіў звярнуцца па адказ да прэзідэнта Украіны Віктара Януковіча:

“Вы задайце гэтае пытанне Януковічу – чаму беларускі прэзідэнт не прысутнічае на іх мерапрыемствах. Гэта вы ў іх запытайце. На жаль, вашывасці хапае ў цяперашняга кіраўніцтва Украіны”.

“Напрошвацца я ні да каго не збіраюся. І быць нейкім падпявалам я таксама не збіраюся ні ў аднаго прэзідэнта, ні ў другога”, – сказаў Лукашэнка.

Пракаментавалі ён і пазіцыю кіраўніка Еўракамісіі Жазэ Барозу, які ў сакавіку заявіў, што не прыедзе на міжнародную канферэнцыю па чарнобыльскіх пытаннях у Кіеў, калі там будзе прысутнічаць беларускі прэзідэнт.

“Што тычыцца такіх казлоў, як Барозу... Ну, быў нейкі Барозу ў Партугаліі, выгналі яго і ўладкавалі ў Еўракамісію. Я менш гляджу, хто там дзе лягнуў з еўрапейскіх чыноўнікаў”, – сказаў Лукашэнка.

У Еўракамісіі адказалі дасціпна: маўляў, Лукашэнка не ёсць легітымным прэзідэнтам, а заявы шараговых грамадзян не каментуюць. МЗС Украіны назвала скандальныя выказванні “беспрэцэдэнтна некарэктнымі”.

Неадэкватнасць

“Вось і з Украінай улада пасварылася, прычым у такі жалобны дзень. Што да абразыў у бок Барозу, то гэта проста па-за межамі прыстойнасці”, – сказаў Аляксандр Мілінкевіч на Руху.by.

“Такімі сваімі паводзінамі кіраўнік краіны ганьбіць цэлую нашу дзяржаву і цэлы народ. Ра-

зам з тым хамства падкрэслівае адчай, ілюструе, што гэтая мадэль кіравання ўжо не толькі не мае перспектываў, але і ставіць Беларусь на мяжу выжывання, – лічыць лідар Руху “За Свабоду”. – Небяспека ў тым, што ва ўмовах усур’ёз пагражаючага банкруцтва ўлада перабывае ў стане паталагічнай неадэкватнасці і спрабуе тактычна хітраваць.

Ва ўмовах усур’ёз пагражаючага банкруцтва ўлада перабывае ў стане паталагічнай неадэкватнасці

Не адчувае моманту адказнасці і стратэгічнага выбару. Гэта можа прывесці да здачы эканамічнага суверэнітэту і пераўтварэння краіны ў правінцыю ўсходняй неаімперыі”.

Ірацыянальнасць

Дарадца старшыні Руху “За Свабоду” Алесь Лагвінец у інтэрв’ю радыё “Свабода” зазначыў, што Лукашэнка разумее, што сваімі ранейшымі заявамі і дзеяннямі ён спаліў шмат мастоў у адносінах з Еўрапейскім Звязам:

“І ў найбліжэйшай перспектыве (і ён гэта сам прызнаваў) яму няма чаго чакаць пазітыўнага ад Еўразвязу. Таму Лукашэнка можа сабе дазволіць такія выказванні, якія далёка выходзяць за рамкі прыстойнасці ў адносінах паміж

Зараз беларускія ўлады мала на што спадзяюцца ў адносінах з Захадам

палітычнымі лідарамі”.

А вось жа за некалькі дзён да гэтага ў штогадовым пасланні да парламента і народа Лукашэнка выказваўся зусім па-іншаму. Ён

казаў у даволі прымірэнчым стылі, што ў адносінах з Еўразвязам наступіў тайм-аўт, але ён спадзяецца, што гэта хутка скончыцца. Чым можна патлумачыць такую перамену ў заявах?

“Відавочна, што тое, пра што ён казаў у Палаце прадстаўнікоў – падрыхтаваны тэкст. Але, сустракаючыся на месцах з людзьмі, ён часам дае волю свайму ўяўленню. Таму я б не шукаў тут чагосьці занадта рацыянальнага. Гэта проста ў стылі Аляксандра Лукашэнкі”.

Разам з тым, “калі Лукашэнка гаварыў пра тайм-аўт, то ён, відавочна, улічваў і магчымае пагаршэнне адносінаў у найбліжэйшы час. Бо нас, на жаль, яшчэ чакаюць прысуды кандыдатам у прэзідэнты, яшчэ не спынены махавік рэпрэсіяў. Таму, я думаю, што на сёння беларускія ўлады мала на што спадзяюцца ў адносінах з Захадам”.

Моташнасць

Пазіцыя афіцыйнага Мінска гэтка: ён гатовы вярнуцца да дыялогу – праўда, на сваіх умовах. Скандальныя заявы – вынік раздражнёнасці прынцыповай пазіцыяй Еўропы, якая хоча бачыць не слоўныя дыялогавыя сігналы, а на справах.

Такую выснову можна было зрабіць яшчэ з заяваў, якія прагучалі падчас пасланьня, якое ўяўляла сабой прапагандысцкае абгрунтаванне заклучвання гаек.

“ЕС – важны партнёр. Так, сёння ў нас узяты тайм-аўт. З намі супрацоўнічаюць, тыя, хто не хоча, каб пажар у суседа перакінуўся на іх саміх. Яны нас не за вынікі выбараў ганьбуюць. Тым самым прызналі, што выбары адпавядаюць дэмакратычным стандартам, а толькі за тое, што разганалі, тых, хто штурмаваў Дом ўраду. Але мы ж не стралялі, газ не ўжывалі. Мы будзем чакаць, пакуль еўрапейцы, прызнаўшы сваю няслушнасць, самі прыйдуць. І будзем супрацоўнічаць. Ды мы будзем размаўляць, супрацоўнічаць, але не нахіляцца”, – заявіў Лукашэнка.

“Наша краіна валодае унікаль-

Улада спальвае масты... (працяг)

КАЛАЖ АРТУРА ПАГОДНАГА

най культурай і ў той самы час ўспрымальная да ўніверсальных еўрапейскіх каштоўнасцяў”, – так сама адзначыў Лукашэнка.

Аднак, па яго словах, “мы былі б авантурыстамі, калі б, грэбуючы традыцыямі, менталітэтам нашых людзей, звыклым укладам жыцця, які склаўся за ўсю нашу папярэднюю гісторыю, паспрабавалі аднамомантава перанесці заходні ўзор уладкавання грамадства на нашу глебу”.

Лукашэнка сцвярджае, што дзякуючы эвалюцыйнаму шляху Беларусь прасоўваецца-такі да дэмакратыі: “Можа быць, хтосьці не хоча заўважаць, але ж мы бесперапынна і няўхільна рухаемся па шляху сапраўднай дэмакратызацыі грамадства. Аднак рухаемся з такімі тэмпамі, якія дазваляюць забяспечыць гарманічнае, узаемаўязанае развіццё ўсіх сфер нашага грамадства – і эканомікі, і сацыяльнай сферы, і грамадскай актыўнасці нашых грамадзян”.

Але тут жа было заяўлена, што будучыя парламенцкія выбары пройдуць па ранейшых правілах, а перыяд некаторай лібералізацыі напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў 19 снежня мінулага года ахарактарызаваў так: “Мы дадэмакратызаліся да таго, што не толькі вас, але і мяне падванітоўвала. Было ўжо столькі “дэмакратыі”, што проста ванітавала”.

Гэта прастамоўная заява стала своеасаблівай рэпетыцыяй абразаў на адрас кіраўніцтва Еўракамісіі і Украіны.

Такім чынам, еўрапейскім дэмакратыям трэба быць асцярожнымі, здзяйсняючы чарговую спробу наладжвання стасункаў з Беларуссю: Лукашэнка ў любы момант можа званітаваць ад дэмакратыі і панесці ў хамстве.

Слепаглухасць

Выбары пройдуць як раней – то бок, па версіі ўладаў больш дэмакратычна няма куды. Але старшыня Цэнтральнай выбарчай камісіі Лідзія Ярмошына ўсміхну-

Цэнтрвыбаркам працягвае рабіць выгляд сляпога і глухога, калі пытанне тычыцца рэальных зменаў

ла апазіцыйныя сілы, заявіўшы, што будучыя выбары ў Палату прадстаўнікоў будуць не менш ліберальныя за прэзідэнцкія і нашмат больш свабодныя за папярэднія выбары ў парламент.

Нагадаем, парламенцкія выбары маюць прайсці ў 2012 годзе.

“Практыка паказвае, што абяцанні лібералізацыі звычайна зводзяцца ў нас да касметычных зменаў. Па-за імі застаецца галоўнае – празрыстасць працэсу галасавання і кантроль за падлікам галасоў”, – пракаментавала ў інтэрв’ю Рух.by заявы Ярмошынай намеснік старшыні Руху “За Свабоду” Юрась Губарэвіч.

Паводле яго словаў, “Рух “За Свабоду” ў партнёрстве з іншымі

партыямі і арганізацыямі даўно сфармуляваў і агучыў спіс неабходных зменаў у выбарчае заканадаўства і патрабаванняў да практыкі яго прымянення, каб выбары ў Беларусі маглі прызнавацца апанентамі ўлады і міжнароднай супольнасцю. На жаль, Цэнтрвыбаркам працягвае рабіць выгляд сляпога і глухога, калі пытанне тычыцца рэальных зменаў”.

Без даверу да працэдур папярэдняга галасоўнага ўрада ці ўлады змогуць з жаданым эфектам “прадаць” як элемент лібералізацыі, напрыклад, той самы пераход да змяшанай сістэмы парламенцкіх выбараў, калі частка дэпутатаў будзе абірацца па партыйных спісах.

Каментуючы гэтую заяву Лукашэнка наконт выбараў, іншы намеснік старшыні Руху “За Свабоду” Віктар Карнеенка ў інтэрв’ю радыё “Свабода” сказаў:

“Дарэчы, заканадаўства – не самая горшая рэч у нашых умовах. У свой час апазіцыя перамагла і па горшых законах. Галоўнае – у краіне няма нармальнай палітычнай атмасферы для правядзення выбараў, і тут закон ні пры чым. Калі не будзе свабоды слова, свабоды сходаў, калі будзе вольная атмасфера страху, якая створана сёння ўладамі, то ніякі закон не дапаможа”.

Паводле Карнеенкі, Лукашэнка нічога не хоча мяняць, бо яму хочацца ўсё жыццё заставацца пры гэтай уладзе. І бяз ціску грамадства ён нічога не будзе мяняць:

“Тут вельмі будзе ўплываць на сітуацыю ўнутраны стан апазіцыі. Наколькі яна зможа дамовіцца, выпрацаваць агульныя свае патрабаванні. Тут ёсць вялікі сумнеў, бо сёння шмат палітыкаў выказаліся пра свой няўдзел у выбарах, бо, маўляў, нічога не памянаецца. Такі байкот, які плануецца, можа ніхто і не заўважыць”.

Вельмі важна вызначыць разам агульныя прыярытэты, чаго мы патрабуем для паляпшэння выбарчага працэсу. Калі гэта адбудзецца, то апазіцыя можа разлічваць на падтрымку грамадзянамі Беларусі”.

Аляксандр ЗЯНЬКОЎСКІ

Аляксандр Мілінкевіч: 19 снежня на 100% выйграла Расія

“Салідарнасць”.
Працяг.
Пачатак у №1

Лідар Руху “За Свабоду” Аляксандр Мілінкевіч аналізуе прэзідэнцкую кампанію-2010. У прыватнасці, выказваецца пра ролю Расіі, якая 19 снежня на 100% выйграла, на конт прарасійскіх заяваў некаторых кандыдатаў на прэзідэнцтва, пра пернікі Захаду і нарэшце пра тое, чаму ён усё-такі не пайшоў на гэтыя выбары.

– Зразумела, што правакацыю 19 снежня рабілі беларускія спецслужбы. І рэжыму не трэба хлусіць, што вінаватая не ўлада, а хтосьці вонкавы.

Я ўпэўнены, што і ва ўладзе ёсць розныя людзі. Ёсць тыя, што хацелі б паступовай лібералізацыі, супрацоўніцтва з Захадам, разумеючы, што гэта неабходна для Беларусі. А ёсць такія, якім гэта абсалютна непатрэбна, нават небяспечна.

Ці быў гэты сцэнар скаардынаваны ў Маскве, мне таксама невядома. І роля наша не ў тым, каб шукаць ворагаў і выкрываць змовы ці то ўнутры ўлады, ці то ў Крамлі. Наша роля, каб адчуваць чужыя

сцэнары.

Апазіцыя, якая кліча людзей і выходзіць на Плошчу, абавязана мець і свае сцэнары нейтралізацыі. Нават такія простыя, як наяўнасць дружнаў, якія будуць выкрываць правакатараў і аддаваць у рукі міліцыі.

– Але калі гэты сцэнар не быў воляй Лукашэнкі, нават калі ўявіць, што яго справакавалі, і ён на нейкай эмацыйнай хвалі аддаў адпаведныя загады, то ў яго была безліч магчымасцяў перайграць гэтую сітуацыю. Прызначыць адказных, як гэта было з выбухам на 3 ліпеня. Абысціся без крیمی-

нальнага пераследу апазіцыянераў. А выглядае, што гэта цалкам асэнсаваны крок на наўмысны разрыў з Захадам.

– Гэта асэнсаваны крок у найважнейшым накірунку – дэманстрацыі таго, хто ў доме гаспадар.

Аляксандр Лукашэнка знаходзіцца ў складанай сітуацыі: памяншэнне ўплыву ў грамадстве (маю надзею, што ён пра гэта ведае), праблемы ў эканоміцы. З Расіяй адносіны сапсаваны канчаткова, нават калі і будзе часовае замірэнне. Маскве вельмі важна замяніць яго на чалавека, які будзе цалкам адпавядаць расійскім мэтам. Лукашэнка ім сёння ўжо не адпавядае.

А ў гульні з дэмакратычным светам ён гатовы рабіць эканамічную лібералізацыю, палітычную – дабравольна ніколі. Проста не бачыць для сябе іншай мадэлі, акрамя сістэмы страху і татальнага кантролю.

19 снежня выйграла Расія (працяг)

І 19-га для яго паўстала вялікае пытанне. Ён, напэўна, добра разумеў, што робячы такую акцыю на плошчы, на значны час (можа, назаўсёды) губляе шанцы на супрацу з Захадам. Але ён выбраў кантроль над грамадствам, што натуральна для аўтарытарнага кіраўніка – захаванне ўлады любой цаной. Нашто яму мадэрнізацыя, калі ён згубіць сваю ўладу?

Лукашэнка таксама разумее, што Расія для яго вельмі небяспечная, ён можа рабіць выгляд супрацоўніцтва, будзе мець нейкія эканамічныя дывідэнды на кароткі перыяд. Але палітычнае аб'яднанне з Расіяй для яго – гэта смерць.

Толькі гэта не значыць, што ён гарант нашай незалежнасці. Яго могуць і не спытацца. Могуць паставіць у такія ўмовы, што ён вымушаны будзе здацца.

Гэтая гульня на пачатку выбараў у дэмакратыю, такі экспертны варыянт, быў для яго вельмі важны. Калі б на Плошчы не здарылася тое, што здарылася, АБСЕ, відаць, напісала б яму, што выбары яшчэ не адпавядаюць усім дэмакратычным крытэрам, але ёсць значны прагрэс. І гэта давала б вялікія магчымасці для далейшага супрацоўніцтва з ЕС. Але далей, хутчэй за ўсе, вынікі датэрміновага галасавання яго моцна напалохалі і ён не вытрымаў, і сарваўся.

І я думаю, што ён нават не шкадуе. Яму важна, што ён застаўся манархам у гэтай краіне.

– А можа, Лукашэнка так проста “кідае” Запад, бо менавіта з Захадам, яму лягчэй за ўсё наладзіць адносіны, пайшоўшы на нейкія нязначныя саступкі (выпусціць кагосьці з турмы, абвясціць чарговую лібералізацыю). Можа, Запад сам вінаваты, што дае Лукашэнку такую магчымасць, як вінаватыя і

тыя палітыкі, што лабіруюць гэты дыялог з беларускімі ўладамі?

– Інструменты ўплыву Захаду на сітуацыю ў Беларусі – гэта, з большага, пернікі. Пугі ў іх фактычна няма. А Расія мае і пугу, і пернік з цэнамі на газ, нафту, ільготамі для нашага экспарту. Еўразвяз жа можа толькі прапанаваць супрацоўніцтва і дапамагаць у рэформах. Усе мы разуме-ем, што абмежаванне ў візах – гэта не самае галоўнае для гэтай ўлады, гэта проста маральная непрыемная кара.

Маскве вельмі важна замяніць яго на чалавека, які будзе цалкам адпавядаць расійскім мэтам. Лукашэнка ім сёння ўжо не адпавядае

Але ж Запад робіць усё ў межах сваёй стратэгіі. А яе задача – гэта Беларусь незалежная і дэмакратычная, а значыць прадказальная.

Так, усе чакалі, і я чакаў больш жорсткай рэакцыі на гэтыя рэпрэсіі, арышты, збіццё. Еўразвяз вельмі прагматычна выбірае тыя інструменты, якія ўсё роўна не павінны знішчаць стратэгічныя мэты. Бо можна было б ізаляваць Беларусь і забыцца пра яе, зрабіць выгляд, што нас не існуе – Запад спакойна б пражыў без нас. Але ён гэтага не робіць, бо хоча дасягнуць вызначанай мэты. Некаторыя лічаць, што гэта вельмі цынічна, і Еўразвяз павінен быў быць больш жорсткім, але ён дзейнічаў у межах стратэгіі.

– Вы і зараз будзеце ездзіць па Еўропе і заахвочваць Запад даваць “пернікі” гэтай уладзе?

– Мая цвёрдая падтрымка працэса ангажавання Беларусі ў працэсы еўраінтэграцыі і зараз застаецца нязменнай. Я проста не бачу пазітыўнай альтэрнатывы гэтаму. Што,

альтэрнатыва – ізаляцыя краіны? Калі не будзе дыялогу з Захадам, не будзе самастойнай дзяржавы. Дыялог – магчымасць ўмацавання эканамічнага суверэнітэту, шанец на рэформы, у тым ліку палітычныя.

Памылкай Захаду было верыць дэкларацыям Лукашэнка. З ім трэба вельмі канкрэтна гаварыць, асабліва аб рэформах палітычных. Крок з аднаго боку – крок у адказ. Гэтага не было.

А эканамічныя рэформы пачаліся, няхай і не такія дасканалыя і паспяховыя... Чацвёртае месца ў свеце па дынаміцы эканамічных пераўтварэнняў – гэта таксама вынік дыялогу.

За час дыялогу амаль у два разы выраслі праеўрапейскія настроі. Калі прыйдзе момант выбараў пасля Лукашэнка (а такое будзе) – вось там стане вырашацца лёс Беларусі – і калі мы тады ў грамадстве не будзем мець праеўрапейскі настрой, геапалітычны выбар можа быць зусім іншы. І рост праеўрапейскіх настрояў сёння – гэта гарантыя потым стаць еўрапейскай краінай і рухацца ў бок Еўразвязу.

Калі дыялог ацэньваць толькі па лініі Брусель – Лукашэнка, то нібыта не атрымалася, а калі думаць пра стан грамадства, грамадскую думку – то яна змянялася. Я не веру, што ўладу можна перавыхаваць, зрабіць яе дэмакратычнай, але яе можна вымушаць рабіць дэмантаж сістэмы. Так, гэта была гульня, але рэпрэсіі падчас дыялогу былі не такія яўныя, пашыралася вакно магчымасцяў для грамадзянскай супольнасці.

Дыялог усё роўна трэба будзе праводзіць, калі не сёння (бо гэта амаральна прапанаваць зараз дыялог), то заўтра.

19 снежня выйграла Расія

Працяг са с.4-5

Калі б мы ў тэатры сядзелі: прытуліліся б у крэслах і глядзелі, што адбываецца на сцэне, радуючыся, калі б'юць таго, што кепскі, а даюць пернікі таму, хто добры, то можна было б і не хвалявацца занадта. Але гэта наша краіна. Нельга дамагацца змены ўлады цаною разбурэння Беларусі.

Нельга дамагацца змены ўлады цаною разбурэння Беларусі.

Таму мусіць быць маральная пазіцыя наша і Еўропы, але ўвесь час трэба думаць пра будучае. Усе дыктатары з часам адыходзяць. Бывае і нечакана хутка.

Вось, уявім, Лукашэнка адыходзіць, і прэм'ер прызначае дату выбараў. Давайце падумаем, ці гатовая апазіцыя на гэтых выбарах перамагчы? Я сцвярджаю, што ў сённяшнім стане – не. І калі мы зараз не пачнём працаваць на наш рэальны ўплыў на грамадства, прафукаем краіну.

Нельга канцэнтравана толькі на Лукашэнку. Прарасійскі кандыдат, напрыклад, можа прыйсці і паабяцаць (а гэта, напэўна, будзе ў перыяд крызісу), танны газ, танную нафту, адкрыты рынак. І ён можа выйграць у тых, хто будзе казаць пра свабоду, пра правы чалавека, пра дэмакратыю.

А наменклатура? Гэта моцная партыя. У яе свае інтэрэсы, ёсць рэсурсы. Мы ўжо зараз павінны змагацца за людзей, каб у такі момант змагацца за Беларусь.

– А замест гэтага зноў разборкі паміж сабой: скандал у БНФ, ваша сварка з Казуліным, паказальныя працэсы АГП над Раманчуком і выкіданне з партыйнай пасады Дзмітрыева, хаця ад пачатку было зразумела пра пэўныя дамоўленасці паміж Лябед-

зькам і Някляевым адносна удзелу членаў АГП у кампаніі “Гавары праўду”.

– Так, Раманчук напачатку нават называўся эканамістам кампаніі Някляева. Потым разышліся, не ведаю з-за чаго.

Стан апазіцыі – гэта глыбокі крызіс. Калі ідзе барацьба на выбарах паміж кандыдатамі за другое месца пасля Лукашэнка, гэта штосьці не тое. На жаль, змаганне ішло не за перамогу на выбарах, а за лідэрства ў апазіцыі. А веры ў перамогу не было. Калі б быў адзіны кандыдат, можа б, такая вера часткова і з'явілася.

Я знаю, што свабодныя і сумленныя выбары рэжым ужо ніколі не выйграе, і трэба працаваць, набліжаць гэты момант. Палітычная апазіцыя зацыклена на пачуццях “супраць”, яна пакуль не стала ў вачах беларусаў пазітыўнай альтэрнатывай. Дамінаваць павінна слова “за”. Нам неабходна пабудова скансалідаванага цэнтра шырокай дэмакратычнай супольнасці з адзінай платформай і стратэгіяй.

Палітычная апазіцыя зацыклена на пачуццях “супраць”, яна пакуль не стала ў вачах беларусаў пазітыўнай альтэрнатывай. Дамінаваць павінна слова “за”.

– І ўсё ж, чаму ў спісе кандыдатаў не было прозвішча Мілінкевіч. Яшчэ ў траўні вы абвясцілі пра пачатак кампаніі, а потым раптам адмовіліся. Што адбылося ў гэты кароткі па часе прамежак? Многія тлумачылі проста: Мілінкевіч не знайшоў грошы.

– Я ведаю пра такія чуткі. Сапраўды, грошай было не шмат, хаця дастаткова. Не менш чым у 2006 годзе.

Не гэта было прычынай. Іх некалькі. Па-першае, падчас

вылучэння 3 мая я казаў, што мы павінны не проста ісці, а ставіць рэжыму ўмовы. І агучыў патрабаванне ўладам: давайце лічыць галасы разам. Перапіска з Палатай прадстаўнікоў, хоць і была вельмі добразычлівай, скончылася нічым. Гэта адна з прычын.

Потым вельмі важным для мяне было аб'яднанне. Да апошняга верыў, што ўдасца аб'яднацца хаця б на ідэалагічнай аднасці. Лічу, што ўтварэнне Беларускага незалежнага блоку было вельмі правільнай справай.

Я яшчэ ў 2007 годзе бачыў, што не атрымаецца вызначыць адзінага кандыдата ад шырокай апазіцыі. І прапанаваў: давайце зробім тады два блокі – левы і правацэнтрыйскі. Адзін – за еўраінтэграцыю, другі – за саюз з Расіяй. Тым больш левы ўжо існаваў. Хай будзе два лідэра. Уяўляў сабе, што, напрыклад, з Сяргеем Калякіным стану разам: ён будзе сваю мадэль прапанаваць, а я – сваю. Пры гэтым мы абодва кажам, што свабоды няма, выбараў няма і разам робім назіранне. Тады і праграмы нашыя не агульныя, а канкрэтныя, зразумелыя. Вось – выбірайце.

Але гэта не было прынята. Перамаглі “ратацыя” і “сустаршынства”, якія нарадзілі дзевяць незалежных кандыдатаў.

І яшчэ: я адчуваў, што, калі пайду тым дзесятым незалежным кандыдатам, то не ажыццяўлю наш сцэнар, а будзе рэалізаваны іншы, чужы. Гуляць у сцэнары, якіх я не ведаю, і выконваць ролю статыста ніколі не буду.

– Але на кожную вашу прычыну ёсць свой контраргумент. Чаму, напрыклад, вы бачылі аб'яднанне выключна вакол вашай асобы?

– Не, я шчыра быў гатовы падтрымаць любога, хто сапраўды змагаўся за незалежнасць, беларускую еўрапейскую Беларусь, меў не толькі амбі-

19 снежня выйграла Расія (працяг)

цыі, але і патэнцыял.

– Чакайце, але ў размовах з іншымі кандыдатамі, якія распачыналі працэсы аб'яднання, даводзілася чуць, што менавіта з боку Мілінкевіча блакуецца такая ініцыятыва, бо ён бачыць адзіным толькі сябе.

– Гэта размовы. І я, і наша каманда неаднаразова заяўлялі, што гатовы падтрымаць любога рэальнага кандыдата, які выступае за незалежнасць, мае стратэгію і план кампаніі, а таксама неабходныя для яе правядзення рэсурсы. Перад усім людзкія.

У рэшце рэшт, у верасні я заявіў, што не іду кандыдатам. Што перашкаджала да снежня “разблакаваць ініцыятыву”?

– Чаму, калі вы вырашылі, што не пойдзеце на выбары, то зрабілі стаўку па-сутнасці на аўтсайдэраў кампаніі. Было ж ясна, што галоўныя ролі адыграюць Някляеў з Саннікавым?

– Я падтрымаў тых, каго ведаю і каму давяраю. Мае сімпатыі вызначаю не фінансавы стан кандыдатаў і не палітэхналогіі штабоў.

У гэтай кампаніі галоўную ролю адыгралі не партыі, а грошы. Яны не аб'ядноўвалі, а падзялілі апазіцыю. Хто іх меў, у таго і каманды большыя, і інфармацыйных нагодаў шмат. Але было бачна, што гэта такая штучная перавага, а акцыі – найчасцей не натуральныя, “пластмасавыя”. І тэхналогіі іхнія не адсюль, і не вельмі стасуюцца да нашага менталітэту.

У Міхалевіча і Костусева было мала сродкаў, але яны падкупалі сваёй шчырасцю і адкрытасцю. Абодва маюць БНФаўскае паходжанне, найбольш блізкай мне партыі, якая моцна падтрымала мяне ў 2006 годзе. З імі было цікава працаваць. У гэтых кампаніях была душа. На шчасце, галоўны рэсурс усё ж людзі. Да таго ж менавіта з боку гэтых кандыдатаў паступілі прапановы

АРТУР ЛАГОДНЫ

Я падтрымаў тых, каго ведаю і каму давяраю. Мае сімпатыі вызначаю не фінансавы стан кандыдатаў і не палітэхналогіі штабоў.

стаць іх даверанымі асобамі, і я скарыстаўся з магчымасці актыўна адпрацаваць кампанію: стаяў у пікетах, хадзіў па кватэрах, выступаў на сходах.

– Вы па-ранейшаму лічыце Някляева і Саннікава прарасійскімі кандыдатамі?

– Я не люблю, калі вешаюць ярлыкі. Але рыторыка, якая ў іх была, прарасійская. Яны шукалі там падтрымку.

Ці можа Масква быць партнёрам для нас і Захаду ў пераменах у Беларусі? Лічу, што пры пэўных умовах, тактычным партнёрам – так. Стратэгічным – не, бо нашы мэты розныя.

Калі Уладзімір Някляеў казаў, што мы з Расіяй будзем працягваць інтэграцыю, а з Еўропай мець добрасуседскія адносіны, для мяне гэта вельмі сур'ёзная, вызначальная палітычная заява. Не бачу беларускай перспектывы ў прапанове аб'яднацца з Расіяй, а потым, калі яна дазволіць, інтэгравацца з Еўразвязам. І тут мы з ім прынцыпова па-рознаму бачым будучыню Беларусі.

Андрэй Саннікаў заяўляў, што перш за ўсё Расія дапаможа дэмакратызацыі нашай краіны. Бо яна таксама зацікаўлена ў замене Лукашэнкі. Бо яна ўжо сёння не тая, што раней.

Абодва кандыдаты мелі пэўную падтрымку і на Захадзе, і ў Маскве. Яны былі сваеасаблівымі “разведчыкамі”.

Барацьба за нашу краіну разгарнецца на выбарах “пасля”, калі не стане Лукашэнкі. У выніку падзеяў 19 снежня Расія можа і не спяшацца са зменай беларускага кіраўніка. У яго зараз амаль няма поля для манёўра. Яна яго магла бы адхіліць, але цяжка зараз паставіць свайго. Бо патрэбны Маскве новы лідэр меў бы прыйсці ў выніку ўжо прыстойных выбараў, якія былі б прызнаныя дэмакратычным светам. І ён напэўна будзе не з вулічнай апазіцыі, а вядомы чалавек з наменклатуры.

Таму Расіі важна сёння працягнуць працу па фарманні прамаскоўскіх грамадскіх і палітычных сіл. Яна будзе імкнуцца мець сваіх дэпутатаў у парламенце, свае “незалежныя” медыя.

Што павінны рабіць прабеларускія сілы? Трэба і надалей весці шырокую кампанію салідарнасці з палітвязнямі і выкарыстоўваць для іх вызвалення ўсе магчымасці. Яднацца, рабіць сваю справу, заваёўваць сэрцы людзей і перамагаць.

Валютныя актуаліі на Рух.by

Адна з самых актуальных інфармацый апошніх тыдняў у Беларусі – усё, што тычыцца грошай. Рух.by, сайт Руху “За Свабоду”, робіць рэгулярныя валютныя агляды.

З іх можна не толькі даведацца пра афіцыйныя курсы Нацбанку і курсы абмену валют у аддзяленнях камерцыйных банкаў, але і пра стаўкі абмену электронных грошай, пра так званы народны курс долара, пра свежыя курсы ў валютчыкаў, пра тое, па колькі лічацца еўрапейская і амерыканская валюты гандлярамі на рынках, у інтэрнет-крамах, у турфірмах і г.д.

Аналізуючы, прыходзіш да

непрыкметных на першы погляд высноваў і фактаў. Скажам, ад пачатку года дэвальвацыя беларускага рубля да еўра дэ-факта склала ўжо больш за 10%.

Між тым розгалас пра валютны крызіс у нашай краіне стаў сусветным. Так, нават уплывовая The Wall Street Journal напісала пра беларускага праграміста, які стварыў “чорны рынак у інтэрнеце” – сайт prokorovi.ch.

“Ліквідацыя ліквідатараў”

Фільм Ларысы Шчыраковай з такой назвай быў прэзентаваны ўдзельнікам канферэнцыі ліквідатараў і грамадскіх арганізацый у Гомелі, прымеркаванай да 25-годдзя аварыі на Чарнобыльскай АЭС.

Стужка знятая адмыслова да гэтай жалобнай даты пры падтрымцы Руху “За Свабоду”.

Яе героямі сталі ліквідатары - памерлыя і жывыя, з іх праблемамі, пакутамі, на якія дзяржава звяртае ўсё менш іменш увагі. Гэта і адсутнасць ільготаў, і немагчымасць даказаць узаемасувязь паміж захворваннямі і ўдзелам у ліквідацыі наступстваў аварыі ў Чарнобылі, і нізкі ўзровень жыцця праз

непрацаздольнасць.

Вырашана ладзіць грамадскія паказы гэтага фільма і распаўсюджаць яго праз інтэрнет, каб даводзіць да насельніцтва інфармацыю пра тое, як жывуць чарнобыльцы.

І гэта таксама той негатыўны фон, як і трагедыя Фукусімы, на якім беларускія ўлады прыступаюць да ўзвядзення Астравецкай АЭС.

Як сказаў у інтэрв’ю “Белсату” экалаг, мінскі кардынатар Руху “За Свабоду” Юрась Меляшкевіч, у адной краіне не можа суіснаваць больш ад страшнай тэхнагеннай атамнай катастрофы і дзейсная атамная электрастанцыя, якая ў прынцыпе сваім мала чым будзе розніцца ад чарнобыльскай.

Конкурс “Страху няма!” працягваецца

Тэрміны правядзення конкурсу кампаніі “Страху няма!” падоўжаныя.

Накіраванае супраць дэмакратычных сілаў закручванне гаек, нагнятанне ідэалагічнай машынай страху ў грамадстве пасля трагічных падзей 11 красавіка актуалізавалі мэту конкурса.

Працы на яго будуць прымацца да 10 чэрвеня. Пераможцы атрымаюць карысныя і актуальныя ў сённяшніх умовах падарункі. Узнагароджанне адбудзецца 19 чэрвеня.

Стварайце жыццёвыя дэвізы і лозунгі, якія пацвярджаюць ідэю кампаніі. Здымайце фота і відэа з адпаведным мэсіджам. Малюйце тое, што ўздзімае

Фота, дасланае на конкурс: Бяспрашны спецназ выступае супраць АЭС :)

настрой, натхняе і перамагае страх. Апаўвадайце рэальныя гісторыі і пішыце мастацкія замалёўкі, якія паказваюць, што толькі чалавек без страху – гэта свабодны чалавек.

Конкурсныя прапановы дасылайце на электронны адрас konkurs@pux.by. Сайт конкурсу – svaboda.eu.

Кампанію “Страху няма!” праводзіць ініцыятыва “Беларускі выбар”, у якую ўваходзяць “Рух “За Свабоду”, Саюз “За мадэрнізацыю”, Партыя БНФ, Беларуская партыя “Зялёныя”, Партыя свабоды і прагрэсу.

Крок за візавы бар’ер

Партал Tut.by сумесна з грамадскай кампаніяй “Без візы!”, у якой бярэ ўдзел і Рух “За Свабоду”, абвясцілі конкурс сачыненняў на тэму “Віза і свабода: мая гісторыя”.

Яны могуць змяшчаць не толькі скаргі на цяжкае жыццё “за візавым плотам”, але і пазітыўныя прапановы, уяўленні і мары аб будучым жыцці ў Еўропе без віз.

Дасылайце свае творы ў форме лістоў, эсэ, артыкулы, утопіі і ў іншых жанрах на беларускай ці рускай мовах на адрас info@novisa.by да 15 траўня!

Пераможца конкурсу выйграе ў якасці прыза паездку ў адну з суседніх краін ЕС на дваіх!

Газета выдаецца Рухам “За Свабоду”.
Наклад 299 ас. Распаўсюджаецца на правах унутранай дакументацыі бясплатна. Падпісана ў друку 29.04.2011 г.
Кантакты Рэдакцыі: тэлефон: 2808863, е-пошта: info@milinkevich.org